

Організаційні аспекти механізму управління фінансово-економічною безпекою будівельних підприємств

Бойко Л.Г., ст. преп., Харківський національний університет міського господарства

У сучасних умовах процес успішного функціонування і економічного розвитку вітчизняних підприємств багато в чому залежить від міри забезпечення їх економічної безпеки.

Економічна безпека являє собою універсальну категорію, що відбиває захищеність суб'єктів соціально - економічних відношень на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи кожним її громадянином. Економічна безпека будь-якого підприємства, не тільки будівельного - це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, спроможність швидко усунути різноманітні погрози або пристосуватися до них, якщо вони не мають суттєвого впливу на фінансові результати діяльності.

Необхідність постійного дотримання економічної безпеки зумовлюється об'єктивно наявним для кожного суб'єкта господарювання завданням забезпечення стабільності функціонування та досягнення головних цілей своєї господарської діяльності. Рівень економічної безпеки підприємств залежить від того, наскільки ефективно керівництво і спеціалісти, зокрема, менеджери спроможні уникнути можливих загроз та ліквідувати шкідливі наслідки окремих негативних складових зовнішнього і внутрішнього середовища.

В основі розробки комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємства повинна лежати певна концепція, яка включає в себе мету комплексної системи забезпечення економічної безпеки, її завдання, принципи діяльності, об'єкт і суб'єкт, стратегію і тактику. Основну мету даної системи можна сформулювати наступним чином: мінімізація зовнішніх і внутрішніх загроз економічного стану підприємства, в тому числі його фінансових, матеріальних, інформаційних і кадрових ресурсів на основі розробленого і реалізованого комплексу заходів економіко-правового та організаційного характеру.

Об'єктом системи у даному випадку виступає стабільний економічний стан підприємства в поточному та перспективному періоді. Конкретними ж об'єктами захисту частіше виступають ресурси: фінансові, матеріальні, інформаційні, кадрові та т.і. Суб'єкт системи забезпечення економічної безпеки підприємства, як правило, носить більш складний характер, оскільки його діяльність обумовлюється не тільки особливостями і характеристиками об'єкта, але і специфічними умовами зовнішнього середовища, що оточує будівельне підприємство.

Сучасні загрози в діяльності будівельного підприємства висувають нові вимоги до побудови та організації діяльності систем їх безпеки. Щоб протистояти загрозам і ризикам система безпеки повинна використовувати сучасні технології, методи та методики щодо активної протидії всім потенційним загрозам.

Схема механізму управління станом фінансово – економічної безпеки будівельного підприємства охоплює такі функції управління, як:

- формування необхідних корпоративних ресурсів підприємства, тобто: фінансових, людських, інформаційних, а також, сучасних будівельних технологій та устаткування;

- стратегічне планування та прогнозування фінансово-економічною безпекою підприємства;

- стратегічне планування фінансово – господарської діяльності підприємства;

- тактичне управління фінансово - економічною безпекою, з метою рішення поставлених довгострокових стратегічних завдань;

- тактичне управління фінансово – господарською діяльністю підприємства;

- оперативне управління та аналіз фінансово-господарською діяльністю підприємства;

- функціональний аналіз існуючого рівня фінансово - економічної безпеки;

- загальна оцінка та моніторинг досягнутого рівня економічної безпеки.

Таким чином, узагальнення підходів до формування фінансово - економічної безпеки будівельного підприємства та механізм її реалізації може бути визначено на основі:

- формулювання політики та стратегії безпеки підприємства ;

- визначення об'єкта та предмета економічної безпеки підприємства ;

- принципи економічного забезпечення;

- критерії і показники економічної безпеки підприємства;

- створення надійної організаційної структури з управління системою безпеки будівельного підприємства.

Сучасний механізм управління економічною безпекою повинен враховувати необхідність формування трьох напрямів стратегій.

Перший напрям стратегії – це визначення цільової настанови та формування політики будівельного підприємства з метою розширення свого життєвого простору. При цьому проведення оцінювання відповідності ресурсів (займаного життєвого простору) загальним стратегічним цілям розвитку будівельного підприємства необхідне.

Другий напрям стратегії – це розробка методів для вивчення (розпізнавання) стратегій, що формуються іншими суб'єктами, зокрема державою, підприємствами – конкурентами, які спрямовані (навмисно або ненавмисно) проти діяльності й розвитку підприємства та звужуючих його простір. .

Третій напрям стратегії – визначення методів та інструментів розпізнавання й оцінювання ступеня небезпеки загроз, створюваних зовнішнім оточенням та сформованою внутрішньою ситуацією на підприємстві і розробка механізмів захисту від них.

Рішення щодо формування механізму управління фінансово - економічною безпекою підприємства приймаються на основі відповідної

концепції, яка розкриває та уточнює сутність його дії. Для ефективного управління фінансово-економічною безпекою підприємства попереднє оцінювання та аналіз стану економічної безпеки підприємства стає невідкладним завданням, але не менш важливим для розробки системи управління фінансово – економічною безпекою підприємства є аналіз показників фінансово-господарської діяльності підприємства.

Таким чином, управління фінансово - економічною безпекою будівельного підприємства повинне розглядатися керівниками як динамічний процес, а не статичне явище, у зв'язку з цим діяльність служби економічної безпеки, її структура та методи роботи визначаються особливостями діяльності самого підприємства та зовнішнього середовища, з яким воно взаємодіє.

У сучасних економічних умовах найбільшу загрозу для будівельних підприємств представляють конкуренти та контрагенти, вплив кримінальних структур, недоліки правової та економічної політики держави, а також шпіонаж у сфері комп'ютерних технологій і таке інше. Для захисту економічних інтересів підприємства потрібно поява принципово нової служби – «фінансово - економічної безпеки», основною задачею якої повинен бути захист економічних інтересів від противоправних дій з метою забезпечення ефективності виробничо-господарської діяльності. Діяльність нової структури повинне ґрунтуватися на превентивній (попереджувальній) моделі, але якщо вплив загрози неможливо попередити, тоді слід мінімізувати заподіяні збитки за допомогою моделі активного реагування.